

11. zasedání Zastupitelstva města Ústí nad Labem

dne:

18. 3. 2024

bod programu:

20.

věc:

Obecně závazná vyhláška Statut statutárního města Ústí nad Labem

důvod předložení:

zákon č. 128/2000 Sb., o obcích, ve znění pozdějších předpisů

dopad na rozpočet:

Bez nároku na rozpočet

zpracoval:

Mgr. Lucie Kinter Radičová, vedoucí právního oddělení

předkládá:

Michal Mohr, MBA

projednáno:

Mgr. Miloš Studenovský, tajemník magistrátu
Mgr. et Mgr. Alena Nováková, vedoucí právního odboru

přizvání k jednání:

Návrh na usnesení:

Zastupitelstvo města Ústí nad Labem po projednání

vydává

obecně závaznou vyhlášku města Ústí nad Labem č., kterou se vydává Statut statuárního města Ústí nad Labem v předloženém znění

Přílohy:

- č. 1 OZV Statut fin.pdf
- č. 2 Příloha č. 2 rozsah samostatné působnosti.pdf
- č. 3 příloha č. 3 přenesená působnost městských obvodů.pdf
- č. 4 příloha č. 4 přenesená působnost magistrátu.pdf

Důvodová zpráva:

Zastupitelstvu města Ústí nad Labem je předkládán vypracovaný nový návrh obecně závazné vyhlášky, kterou se vydává Statut statutárního města Ústí nad Labem (dále jen „OZV“), který komplexně reaguje na přijetí nových právních předpisů, popř. reaguje na významné novelizace právních předpisů, které podstatným způsobem změnilly či zasáhly do stanovených kompetencí orgánů města Ústí nad Labem (dále jen „Město“) a orgánů městských obvodů. Zároveň bylo v rámci legislativních změn využito potřeby provést celkovou úpravu OZV v souladu s potřebami a požadavky orgánů Města a městských obvodů při plnění úkolů v přenesené i samostatné působnosti.

Taxativní výčet statutárních měst, tj. měst, které mohou upravit své vnitřní poměry a územní členění statutem, je dán ustanovením § 4 zákona č. 128/2000 Sb., o obcích (obecní zřízení), ve znění pozdějších předpisů (dál jen „zákon o obcích“). Statut je vydáván formou obecně závazné vyhlášky statutárního města.

Území statutárních měst se může členit na městské obvody nebo městské části s vlastními orgány samosprávy. Městská část či městský obvod je v České republice podle zákona o obcích označení samosprávných částí územně členěných statutárních měst.

Městský obvod nelze považovat za obec ani není obci postaven naroveň; je tzv. "organizační jednotkou města". Jeho podřízené postavení vůči městu vyplývá také ze skutečnosti, že obvod může být zřízen nebo zrušen pouhým rozhodnutím zastupitelstva dle ustanovení § 20 odst. 1 zákona o obcích. Veškerá působnost obvodu je založena na vůli zastupitelstva města mu takovou působnost svěřit. Prakticky je možné rozdělit na městské části či obvody celé území města nebo dát tento druh samosprávy jen některým místním částem.

Ve statutu statutární město mj. stanoví pravomoc orgánů městských obvodů a městských částí na úseku samostatné a přenesené působnosti. Městský obvod územně členěného statutárního města je spravován zastupitelstvem městského obvodu; dalšími orgány městského obvodu jsou rada městského obvodu, starosta, úřad městského obvodu a zvláštní orgány městského obvodu.

Demonstrativní výčet věcí v samostatné působnosti statutárního města, které lze statutem svěřit městskému obvodu (městské části), je uveden v ustanoveních § 131a § 133 zákona o obcích. Ze zákona však městským obvodům (městským částem) nenáleží vydávání obecně závazných vyhlášek a nařízení (§ 134 odst. 2 zákona o obcích).

Co se týče vymezení výkonu přenesené působnosti orgány statutárního města tak dle ustanovení § 139 odst. 1 zákona o obcích orgány statutárních měst vykonávají přenesenou působnost, která je zákonem svěřena pověřeným obecním úřadům a obecním úřadům obcí s rozšířenou působností. Dle ustanovení § 139 odst. 2 věty první zákona o obcích orgány městských obvodů a městských částí vykonávají přenesenou působnost, kterou podle zvláštních zákonů vykonávají orgány obcí.

Statutární město však může statutem určit městské obvody a městské části, jejichž orgány budou vykonávat zcela nebo zčásti i přenesenou působnost svěřenou zvláštními zákony pověřeným obecním úřadům, popřípadě některou přenesenou působnost svěřenou zvláštními zákony obecním úřadům obcí s rozšířenou působností. To znamená, že statut může svěřit městským obvodům (městským částem) pravomoci, které podle § 139 odst. 1 zákona o obcích přináležejí statutárnímu městu, a to bez nutnosti splnění dalších podmínek, městským obvodům, resp. městským částem. Naopak převést pravomoc z městského obvodu či městské části na statutární město či jiný městský obvod či městskou část, lze statutem jen tehdy, je-li to účelné a se souhlasem dotčeného (kterému se pravomoc odebírá) městského obvodu nebo městské části.

Vzhledem ke skutečnosti, že v rámci platné OZV vznikaly mezy orgány Města a orgány městských

Důvodová zpráva:

obvodů spory, zdali má být působnost vykonávána orgány Města nebo orgány městských obvodů, je předkládaný návrh OZV upraven tak, aby přenesená a samostatná působnost orgánů Města a městských obvodů byly vymezeny jednoznačně a přesně v souladu s právními předpisy, a zároveň z nového návrhu OZV byly vypuštěny skutečnosti, které jsou dostatečně definovány a vymezeny právními předpisy, tak aby nedocházelo v OZV k nadbytečnému opisu zákona.

Výkon přenesené působnosti je vykonáván obecními úřady ve třech úrovních:

- Obecní úřad obce se základním rozsahem přenesené působnosti (obecně nazýván též obecní úřad I. stupně či I. typu)
- Pověřený obecní úřad (obecně nazýván též obecní úřad II. stupně či II. typu)
- Obecní úřad obce s rozšířenou působností (obecně nazýván též obecní úřad III. stupně či III. typu).

Obecní úřady obcí se základním rozsahem přenesené působnosti, jak název napovídá, vykonávají přenesenou působnost v základním rozsahu (§ 61 odst. 1 písm. a) zákona o obcích) ve věcech, které jsou stanoveny zvláštními zákony. Jejich správním obvodem je území dané obce.

Pověřené obecní úřady vedle přenesené působnosti základního rozsahu vykonávají další přenesenou působnost ve svěřeném rozsahu (§ 64 zákona o obcích), a to ve správním obvodu určeném příslušným prováděcím právním předpisem. Typicky se jedná např. o výkon působnosti matričního a stavebního úřadu.

Obecní úřady obcí s rozšířenou působností vedle přenesené působnosti základního rozsahu a přenesené působnosti pověřených obecních úřadů vykonávají další přenesenou působnost ve svěřeném rozsahu ve správním obvodu určeném příslušným prováděcím právním předpisem. Věcně je rozšířená působnost vymezena jak v zákoně o obcích, tak v mnoha speciálních zákonech. Jedná se, příkladmo, o cestovní a osobní doklady, agendu vozidel a řidičů, živnosti apod.

Orgány městských obvodů by měly vykonávat přenesenou působnost, jež vyplývá ze zákona a zároveň nebylo statutem stanoveno, že tuto pravomoc bude vykonávat magistrát. Laicky řečeno, vše co je v právních předpisech označeno tak, že působnost vykonává obecní úřad, má vykonávat příslušný městský obvod (tzv. I. obce). Magistrát by měl vykonávat veškerou přenesenou působnost, která je v právních předpisech svěřena pověřeným obecním úřadům (tzv. II. obec) a obecním úřadům obcí s rozšířenou působností (tzv. III. obec), pokud tato působnost není OZV svěřena městským obvodům, popř. pokud z právních předpisů nevyplývá jinak.

Předkládaný návrh OZV je tedy předložen ve formě nového právního předpisu, ve kterém byla provedena úprava v celém rozsahu po zhodnocení současného stavu fungování všech orgánů Města a městských obvodů, a to v samostatné i přenesené působnosti, ve spolupráci s Ministerstvem vnitra ČR (dále jen "MVČR"). MVČR se výrazným způsobem podílelo na přípravě předloženého návrhu OZV. V rámci zpracování OZV byla s MVČR mimo jiné absolována videokonference, při které byla OZV detailně s pracovníky MVČR projednána, přičemž do OZV byly zcela zapracovány všechny připomínky MVČR tak, aby byla OZV zpracována v souladu s právními předpisy. MVČR v rámci tohoto projednání konstatovalo, že zpracovaný návrh OZV by následně mohl být použit jako vzorový statut pro další města. V neposlední řadě byla podkladem tvorby textu nové OZV komunikace se všemi odbory magistrátu Města a orgány městských obvodů, které plní úkoly v samostatné i přenesené působnosti.

Předkládaný návrh OZV odpovídá na významné legislativní změny, ke kterým došlo od roku 2012, kdy došlo k vydání prvního Statutu města, který nebyl za dobu své platnosti novelizován. Jedná se např. o legislativní změny související se zcela novou právní úpravou, jako je nový zákon č. 89/2012 Sb., občanský zákoník, ve znění pozdějších předpisů, zákon č. 201/2012 Sb., o ochraně ovzduší, zákon

Důvodová zpráva:

č. 541/2020 Sb., o odpadech, ve znění pozdějších předpisů, dále změny související se zcela novou právní úpravou na úseku územního plánování a povolování stavebních i nestavebních záměrů a s tím související změnou i dalších právních předpisů.

Např. nová úprava povolování stavebních a nestavebních záměrů obsažená v zákoně č. 283/2021 Sb., stavební zákon, ve znění pozdějších předpisů (dále jen „nový stavební zákon“), mění proces územního plánování, ruší speciální stavební úřady s tím, že stavby bude povolovat (s výjimkou tzv. vyhrazených staveb a staveb spadajících do působnosti tzv. jiných stavebních úřadů) buď obecní stavební úřad, nebo krajský stavební úřad, a to bez ohledu na to, o jaký typ stavby (např. stavby vodních děl či dopravní infrastruktury) se jedná. Nový stavební zákon současně integruje posuzování některých veřejných zájmů přímo do pravomoci stavebních úřadů namísto dotčených správních orgánů, pokud jejich ochrana souvisí s projednávaným stavebním záměrem. Spolu s novým stavebním zákonem byl přijat i zákon č. 284/2021 Sb., kterým se mění některé zákony v souvislosti s přijetím nového stavebního zákona, a dále v oblasti ochrany životního prostředí zcela nový zákon č. 148/2023 Sb., o jednotném environmentálním stanovisku (dále „zákon o jednotném environmentálním stanovisku“), který nabyl účinnosti dne 1. ledna 2024, a na něj navazující zákon č. 149/2023 Sb., kterým se mění některé zákony v souvislosti s přijetím zákona o jednotném environmentálním stanovisku.

Dále OZV provádí významné legislativní změny související s novelou o obcích, která nabyla také účinnosti 1. ledna 2024.

Většina legislativních změn, které byly od roku 2012 provedeny, se nepochybně dotkly i výkonu obecních kompetencí, které jsou v oblasti výkonu samosprávy i státní správy vykonávány orgány Města, a které byly přeneseny na orgány městských obvodů. Tyto významné legislativní změny jsou tedy příležitostí, jak zracionalizovat, doplnit, upravit či upřesnit stávající rozdělení obecních kompetencí mezi orgány Města a orgány městských obvodů.

K článku 1 OZV:

Tento článek stanoví úvodní ustanovení OZV s odkazem na výkon samostatné a přenesené působnosti. Dle doporučení MVČR bylo původní ustanovení tohoto článku zredukováno a byla vypuštěna ustanovení, jež byla nadbytečná, jelikož znění bylo tvořeno opisem zákona, popř. přímo právní předpis stanoví příslušnou úpravu.

K článku 2 OZV:

Tento článek vymezuje název Města a členění městských obvodů dle jejich území. V OZV byla nahrazena původní příloha přílohou novou, ve které je členěné území městských obvodů graficky vyznačeno na mapě.

K článku 3 OZV:

Tento článek stanoví právní postavení Města a městských obvodů.

K článku 4, 5 a 6 OZV:

Tyto články stanoví orgány Města a jejich pravomoci s odkazem na ustanovení právních předpisů, jelikož tyto právní předpisy přesně definují pravomoci orgánů obce.

K čl. 7, 8, 9, 10 a 11 OZV:

Tyto články konkrétně stanoví orgány městských obvodů a jejich pravomoci, které jsou ně OZV přeneseny s odkazem na zákon o obcích. Předmětná ustanovení byla zcela uvedena do souladu s významnou novelou zákona o obcích, jež nabyla účinnosti od 1. 1. 2024.

K čl. 12 OZV:

Tento článek vymezuje samostatnou působnost orgánů Města a orgánů městských obvodů v souladu s právními předpisy. V odstavci 3 tohoto článku je konkrétněji vymezena samostatná působnost, kterou výlučně vykonávají městské obvody. Nově se do OZV vkládá příloha č. 2, ve které je stanoven další rozsah samostatné působnosti orgánů městských obvodů dle jednotlivých úseků (např. finanční, životní prostředí, dopravy, majetku apod.).

Důvodová zpráva:

K čl. 13 OZV:

Tento článek stanoví vymezení výkonu přenesené působnosti orgánů Města a městských obvodů dle ustanovení § 139 odst. 1 a 2 a ustanovení § 61 a násl. zákona o obcích. Tento článek je doplněn přílohou č. 3 a č. 4, ve kterých je demonstrativně vymezen výkon přenesené působnosti obecního úřadu městského obvodu a magistrátu města dle aktuálně platných a účinných právních předpisů.

K čl. 14 OZV:

Tento článek stanoví jak orgány Města a orgány městských obvodů spolupracují, koordinují a poskytují si vzájemnou součinnost.

K čl. 15 OZV:

Tento článek je věnován finančnímu hospodaření městských obvodů. Finanční hospodaření bylo vymezeno v souladu se zákonem č. 250/2000 Sb., o rozpočtových pravidlech územních rozpočtů, ve znění pozdějších předpisů.

K čl. 16 OZV:

Tento článek upravuje procesní postup při normotvorbě Města.

K čl. 17 OZV:

Tento článek upravuje postup městských obvodů při zpracování územně plánovací dokumentace a tvorby programu rozvoje Města.

K čl. 18, 19 a 20 OZV:

Tyto články vymezují majetek Města, jež je svěřen do správy městským obvodům a majetek, který je výlučně spravován Městem. V rámci těchto článků, jsou stanoveny jednotlivé procesy v případě nakládání se svěřeným majetkem, a to v souladu se zákonem o obcích.

Tyto články týkající se majetku byly zpracovány po konzultaci s MVČR, kdy bylo stanoveno, že veškeré změny při nakládání s majetkem (tzn. svěřování majetku do správy či odejmutí svěřeného majetku) bude provedeno na základě usnesení zastupitelstva Města změnou této OZV.

K čl. 21 OZV:

V tomto článku se stanoví, že městské obvody nejsou oprávněny zakládat, zřizovat a rušit právnické osoby a organizační složky.

K čl. 22 OZV:

Tento článek určuje, kdo vystupuje a jedná v pracovněprávních vztazích za Město.

OZV nabude účinnosti patnáctým dnem po dni vyhlášení.

Návrh OZV projednán s jednotlivými odbory města.

Návrh OZV byl rozeslán i na jednotlivé městské obvody, jejichž připomínky byly v návrhu OZV zapracovány. Návrh OZV jednotlivé městské obvody projednaly v týdnu 11. 3. - 15. 3. 2024 ve svých orgánech.

Návrh OZV byl zaslán ke konzultaci Ministerstvu vnitra České republiky.